

2015

GÜNEYDOĞU İLLERİ ÇALIŞMA VE GEZİ PROGRAMI RAPORU

www.sahipkiran.org

Sahipkiran Stratejik Araştırmalar Merkezi

18.05.2015

TAKDİM

Bu rapor, Sahipkiran Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin (SASAM) İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı'nca desteklenen "Üniversite Öğrencilerinin Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı Projesi" kapsamında farklı üniversitelerden 25 öğrencinin katılımıyla, 6 Güneydoğu iline düzenlenen "**Güneydoğu İlleri Çalışma ve Gezi Programı**" sonucunda hazırlanmıştır.

17 Nisan Cuma akşamı Ankara'dan otobüsle Diyarbakır'a hareketle başlayan program, 26 Nisan Pazar gecesi Şanlıurfa'dan Ankara'ya hareketle son bulmuştur. 17-18 Nisan'da Diyarbakır'da, 19 Nisan'da Batman'da, 20 Nisan'da Siirt'te, 21 Nisan'da Şırnak'ta, 22 Nisan'da Midyat'ta, 23 Nisan'da Mardin'de, 24 ve 25 Nisan'da Şanlıurfa'da konaklanmış ve bu illerde başta resmi makamlar olmak üzere, önde gelen siyasi parti ve STK temsilcileri ile görüşmeler yapılmıştır.

Program boyunca, bölgede etkili her görüşten siyasi parti ve STK temsilcileri ile görüşmeler yapılarak, öğrencilerin çözüm sürecine ilişkin tüm tarafları dinlemeleri temin edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda AK Parti, HDP, HÜDA-PAR ve MHP temsilcileri, farklı görüşlerden sivil toplum kuruluşları, resmi makamlar, iş dünyası temsilcileri, baro yönetimleri, Arap ve Süryani temsilcileri, bir dini kanaat önderi ve vatandaşlar ile görüşülmüştür.

Program; birbiriyle iletişim kurmadan, önyargılarla birbiri hakkında fikir sahibi olan insanımızın önyargılarının yıkılmasını, yaşananların ve bölgenin şartlarının yerinde gözlemlenip farklı siyasi görüşten kişilerin dinlenmesini ve karşıt görüşten kişilerle empati yapılmasını ve tüm bunlar neticesinde, öğrencilerin çözüm sürecinin başarıyla sonuçlanmasına ilişkin fikir ve önerilerinin oluşmasını hedeflemiştir. Bu kapsamda SASAM tarafından hazırlanan bu raporun ekinde, dileyen öğrencilerin program boyunca edindikleri izlenimleri ile çözüm sürecine ilişkin görüş ve önerilerinin yer aldığı 17 bireysel rapor, CD ortamında sunulmaktadır. Mezkur raporlar ayrıca, kurumsal web sitemizde, <http://sahipkiran.org/2015/05/12/ogrenci-raporlari/> linkinden kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

ZİYARET GÖZLEMLERİ

İNSAN MANZARALARI

Farklı ortamlarda halk ile temas kurulduğunda;

- Halkın resmiyet sezdiği andan itibaren siyasi tercihlerini yansıtmadığı ve soruları genel geçer ifadelerle geçiştirdiği,
- Bununla birlikte yapılan görüşmelerde, Kürt kimliği ve hakları anlamında hiç çekinmeden, büyük bir özgüven içinde taleplerini dile getirdiği,
- AK Parti'ye oy verdiği düşünülen muhafazakar insanların dahi, milliyetçi (Kürt) söylemlerde bulunduğu, (Kürt) milliyetçiliğinin bu programdan önce Merkezimiz yetkililerince tasavvur edilenden fazla olduğu,
- Geçmiş dönemlerde bölge halkına yapılan haksızlıklar ve zulümler nedeniyle bölge insanının kendilerini alacaklı hissettikleri ve kendileri empati yapma gereği hissetmeksizin, hep kendileri dışındakilerin ve devlet yetkililerinin empati yapmalarını bekledikleri,
- Halkın çözüm sürecinden memnun olduğu ve sürecin sekteye uğramasından endişe ettiği, ancak neler yapılırsa sürecin başarıya ulaşacağı, yani süreçten ne beklendiği konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadığı,
- Siyasetçilerin ve devlet erkânının çözüm sürecine ilişkin söylemlerinin halk tarafından yakından takip edildiği,
- Halkın Ağrı olayları örneğinde hükümetin söylemlerinden çok, HDP'nin söylemlerine itibar ettiği ve hükümetin samimiyetini sorguladığı,
- Görüşme yapılan vatandaşların çoğu tarafından PKK'nın bugün Kürt halkının elde ettiği kazanımların itici gücü olarak görüldüğü ve sempati ile karşılandığı,
- HDP'nin halk arasında zemin kazanırken, diğer partilerin zemin kaybettiği gözlemlenmiştir.

ALTYAPI

Bölgeye yapılan ziyaret boyunca, bölgedeki yolların oldukça düzgün olduğu ve şehirleşme anlamında bazı çarpıklıklar göze çarpsa da, genel anlamda altyapının yeterli düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Kaçak elektrik kullanımının fazla olmasından kaynaklandığı söylenen ve sık yaşandığı ifade edilen elektrik kesintileri dışında, yapılan görüşmelerde ve edinilen izlenimlerde altyapıya ilişkin bir sıkıntı tespit edilmemiştir.

GÜVENLİK

Heyetimiz yola çıkmadan önce, bölgede yaşanabilecek güvenlik sorunlarına ilişkin endişeler taşıyordu. Bu nedenle de ziyaret edilecek il valiliklerine öncesinde ziyaret hakkında bilgi veren ve güvenlik anlamında yardım talep edilen yazılar gönderilmişti.

Bölgedeki güvenlik durumuna ilişkin önyargılar, heyetin çoğunluğunda bulunuyordu. Sadece Bölgedeki illerden öğrenciler, oldukça rahat idiler ve söylemleriyle heyetin diğer üyelerini de rahatlatmışlardı.

Bizim duyduğumuz endişeler, Diyarbakır, Batman, Siirt ve Şırnak'taki resmi makamlarca da paylaşıldığından olsa gerek, Diyarbakır'daki programın başlangıcından Mardin'e intikal edilen güne kadar, il sınırları içinde güvenlik birimlerinden eskortlar heyetimize eşlik etti. Sayılan iller arasındaki seyahatlerde ise Emniyet birimlerinden heyetimizle sürekli irtibat kurularak ertesi gün ilde gerçekleşecek programlar hakkında bilgi alındı ve güvenlikle ilgili bilgilendirmeler/uyarılar yapıldı.

Ancak ziyaretler boyunca hemen hemen hiçbir güvenlik sorunu yaşanmadı. Siirt'in Tillo ilçesinden merkeze dönülürken otobüsümüze bir çocuk tarafından taş atılması dışında bir olumsuzluk yaşanmadı. Ancak Siirt'ten Şırnak'a intikal edilmesi söz konusu olduğunda, resmi makamlardan güvenlikle ilgili ciddi uyarılar geldi. Siirt-Şırnak yolunun akşam saatlerinde güvenli olmadığı ve ne Jandarma'nın, ne de Emniyetin akşam saatlerinde bu yolda güvenliğimizi sağlayamayacağı tarafımıza iletildi. Bu durumda ya riski göze alıp eskortsuz Şırnak'a intikal edecektik, ya programı aksatıp o geceyi de Siirt'te geçirecektik veyahut da yolu oldukça uzatarak güvenlik sorunu olmayan Batman, Midyat, Cizre üzerinden Şırnak'a intikal edecektik. Üçüncü yolu tercih ederek Şırnak'a gece 1:30 sularında ulaştık.

Sahipkiran

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
(SASAM)

Yol boyunca Emniyetten sürekli aranarak nerede olduğumuz hakkında bilgi alındı ve hangi yolları takip etmemiz gerektiği konusunda bilgilendirildik. Cizre'ye yaklaştığımız sırada, ön koltuklarda kimsenin oturmaması ve Cizre'nin içine girmememiz gerektiği konularında uyarıldık. Bu uyarılar, heyette gerginliğe yol açmıştı. Ancak uyarıya rağmen, otobüsümüz yanlışlıkla Cizre'nin merkezine girdi. Gece 1:00 civarında Cizre'de hala dükkânların açık olduğunu, hayatın normal akışında seyrettiğini gözlemledik. Otobüsümüz yanlış bir yola girdiğinde, yerel halktan otobüsümüzün manevra yapması ve doğru istikamete yönelmesinde yardımcı olanlar oldu. Halkın bu tavrı, heyeti oldukça rahatlatmıştı. Sonrasında Emniyetten shortland ismi verilen zırhlı araçlı ekipler, otobüsümüze eşlik ederek Cizre'den uğurladı. Cizre sınırından sonra bir müddet de jandarmadan shortlandlı ekipler heyetimize eşlik edip uğurladılar.

Şırnak çıkışına kadar heyetimiz yollarda hiç çevirme ile karşılaşmadı. Şırnak'tan ayrılıp Mardin sınırlarına girildiğinde ve artık endişeler tamamen yok olduğunda ise, Jandarma ekiplerince otobüsümüz durduruldu ve otobüsteki herkesin kimlikleri toplanarak bir müddet sorgulama yapıldı. Heyet başkanı tarafından çevirme yapan Jandarma Uzman Çavuşuna, heyetimizin İçişleri Bakanlığınca desteklenen bir proje kapsamında bölgede olduğu, Şırnak sınırlarına kadar bizzat emniyet ve jandarma güçlerince eşlik edildiği aktarılsa da, Uzman Çavuşun tavrı nezaketten uzak ve kırıncı şekilde oldu. Bu hadisenin sonrasında da herhangi bir güvenlik sorunu ve yol çevirmesi ile karşılaşmadı.

Her ne kadar heyetimiz, herhangi ciddi bir güvenlik sorunu yaşamasa da, güvenlik güçlerimizin genel olarak oldukça gergin oldukları ve sürekli tetikte oldukları gözlemlendi. Halkın güvenlik güçlerine karşı tepkili olduğu ve bu nedenle bölgede eskortsuz bir şekilde seyahat edilmesinin daha güvenli olabileceği, zaman zaman ifade edildi. Örneğin Cizre'de Mem-u Zin Türbesine gidilmesi söz konusu olduğunda, heyetimize eskortluk eden güvenlik görevlileri; *“Türbeye gidilirse kendilerinin eşlik edemeyeceğini, çocukların kendilerini tanımaları durumunda taşılayacaklarını”* ifade ettiler. Eskortsuz gitsek bile otobüsümüzün taşlanma ihtimali olduğu da ifade edilince, Mem-u Zin Türbesine gitmekten vazgeçildi.

DOĞAL VE TARİHİ GÜZELLİKLER

Program boyunca, çalışma ziyaretlerinden artan zamanlarda bölgenin tarihi ve doğal güzellikleri ziyaret edildi. Bölgenin din turizmi, doğa turizmi ve tarih turizmi açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu müşahede edildi. Başta peygamber ve sahabe kabirleri, makamları veya yaşadıkları yerler (Eyüp Peygamberin çile çektiği mağara, İbrahim Peygamberin ateşe atıldığı yer vb.) olmak üzere, pek çok Allah dostunun kabrinin bulunduğu ve özellikle halkın çok hürmet ettiği din âlimlerinin yaşadığı bölgenin, tarihi ve doğal güzellikler de dahil edilerek iç turizm açısından önemli bir cazibe haline getirilmesi mümkündür.

İslam âleminin Mekke, Medine, Kudüs ve Şam'dan sonraki 5. Harem-i Şerifi kabul edilen Diyarbakır'da; 7 peygamber kabri (Hz. Zülküf, Hz. Elyesa, Hz. Asaf bin Behriya, Hz. Entüş, Hz. Melak, Hz. Rûveym, Hz. Harut), 3 peygamber makamı (Hz. Zülküf, Hz. Yunus ve Hz. İlyas) ve 541 sahabe kabrinin bulunduğu ifade edilmektedir. Peygamberler şehri olarak bilinen Şanlıurfa'da ise farklı zamanlarda Hz. İbrahim, Hz. Eyüp, Hz. Elyesa, Hz. Şuayb ve Hz. Lut'un yaşadığı; Hz. Eyüp ve Hz. İbrahim'in de makamlarının bulunduğu bilinmektedir. Bunlara Cizre'de bulunan insanlığın ikinci babası Hz. Nuh'un kabri de eklendiğinde, bu manevi değerlerin tüm halkımızın kaynaşmasını temin edecek ve aynı zamanda bölge ekonomisini canlandıracak yüksek bir potansiyel barındırdığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan görüşmeler neticesinde, sadece HDP'ye yakın kaynakların sürecin yol haritası ve süreçten beklentiler konusunda kafalarının net olduğu, resmi makamlar da dâhil olmak üzere diğer tarafların ise ya yol haritası ve beklentiler konusunda kafalarının net olmadığı veya bunu net ifade etmedikleri gözlemlenmiştir. Örneğin bir Arap işadınının ve bir Arap avukatın söylemlerinden; sürecin nasıl ilerleyeceği ve sürecin sonunda neler olacağı konusunda yetkililerden net cevaplar alamadıkları ve bu belirsizliğin bölgede önemli nüfusa sahip Arap vatandaşlarımızı rahatsız ettiği anlaşılmıştır.

Sahipkiran

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
(SASAM)

Bununla birlikte başta HDP'ye yakın kaynaklar olmak üzere, genel olarak Kürt vatandaşlarımızın süreçten beklentilerinin çok yüksek olduğu ve bu beklentilerin Batı kamuoyunda karşılık bulması çok zor beklentiler olduğu müşahade edilmiştir. Bölge halkında genel olarak Kürt vatandaşlarımızın Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca çok haksızlıklara uğradıkları ve geçmişte uğranılan bu haksızlıkların, Kürt vatandaşlarımıza bazen hakkaniyetin ötesine geçen bazı isteklerde bulunma hakkı verdiği yönünde bir algı bulunmaktadır. Bölgede yaygın olduğu ifade edilen kaçak elektrik kullanımının meşruiyet kaynağının da, geçmişte yaşanan mağduriyetler nedeniyle devletin bölge halkına borçlu olduğu inancı olduğu düşünülmektedir.

Görüşme yapılan pek çok kurumda, sürekli Türk vatandaşlarımızın empati yapmaları ve geçmişte Kürt vatandaşlarımıza devlet tarafından yaşatılan mağduriyetlerin farkında olarak meseleye yaklaşmaları gerektiği vurgulanmıştır. Ancak görüşme yapılan tarafların kendilerinin empati yapmadıkları ve empati yapma ihtiyacını da hissetmedikleri müşahade edilmiştir. Örneğin çözüm sürecinin başarıya ulaşması için Abdullah Öcalan'ın serbest kalması gerektiğini çünkü Abdullah Öcalan'ın Kürtlerin lideri olduğunu ve serbest kalması için 2,5 milyon imza toplandığını ifade eden bir STK yöneticisine, kendisini bir Türk vatandaşın yerine koyması ve on binden fazla askerimizin katili bir terör örgütünün lideri olan, daha yakın tarihe kadar "Bebek Katili" olarak anılan ve idam cezasına çarptırılmış bir kişinin serbest bırakılmasını nasıl karşılayacağı sorulmuş, karşılığında anlamlı bir cevap alınamamıştır.

Yine görüşülen tarafların çoğu, devletin ve Türklerin özeleştirisi yapması gerektiğini vurgulamıştır ancak Kürt tarafı olarak kendileri, özeleştirisi yapmaya yanaşmamaktadırlar. Sürecin ilk başlangıcında örgüt üyelerinin Habur Sınır Kapısından girdikleri sırada yaşanan ve Batı kamuoyunda travma oluşturan görüntüler, çözüm süreci boyunca PKK tarafından koruculara karşı düzenlenen saldırılar (heyetimizin programının sona erdiği tarihten birkaç gün sonra, Siirt'te Vali Beyi evinde ağırlayan Korucu şehit edilmişti), PKK'nın halkı HDP'ye oy vermeye zorladığına ilişkin haberler ve 6-8 Ekim hadiselerinde PKK'nın ve HDP'nin olumsuz rolleri de dahil olmak üzere, hiçbir konuda hata kabul etmeyen ve özeleştirisi ihtiyacı duymayan ve sürekli devleti ve onu temsil eden hükümeti suçlayan bir ruh haliyle karşılaşılmaktadır.

Sürekli karşı tarafı suçlayan, kendinde hiç hata görmeyen, olabilecek hataların da geçmişte yaşanan mağduriyetler nedeniyle görmezden gelinmesi gerektiğine inanan bu ruh haliyle, hakkaniyet bağlamında uzlaşılmasının çok zor olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda HÜDA-PAR yetkilileriyle yapılan görüşmelerde, parti yöneticilerinin soruna hakkaniyet bağlamında yaklaştıkları ve çözüme ilişkin daha makul önerilerde buldukları gözlemlenmiştir. Ancak HÜDA-PAR yöneticileri, bölgede önemli bir kitleyi temsil ettikleri halde süreç boyunca kendilerinin muhatap alınmamasından şikâyetçi olmuşlardır.

Özetle;

- Çözüm süreci, gelinen nokta itibariyle ülkenin en hayati meselesi haline gelmiştir. Bölge halkı, çatışmasızlığın getirdiği rahatlığı ve huzuru yaşamış ve bu sürecin başarıyla nihayete erdirilmesini büyük umutlarla bekler hale gelmiştir. Süreci bozan taraf, bölge halkı nezdinde itibarını yitirecektir.
- Bu nedenle de PKK, taban desteğini kaybetmemek için sürece zarar verecek eylemlerde bulunmamaya özen göstermekte ve süreci olumsuz etkileyecek hadiselerle ilgili ise güçlü bir propaganda uygulayarak sorumluluğun kendisinde olmadığı yönünde algı oluşturmaya çalışmaktadır. Ağrı'da meydana gelen çatışmalarla ilgili basına yansıyan görüntü ve haberler, bu tür propaganda çalışmalarına örnek gösterilebilir.
- Yapılan görüşmelerde, halkın sürecin beklenildiği hızda ilerlememesinin müsebbibi olarak büyük ölçüde hükümeti sorumlu tuttuğu ve hükümetin samimiyetini sorguladığı müşahade edilmiştir.
- Bu minvalde bölge halkının, Ağrı'da meydana gelen çatışmalarla ilgili PKK ve HDP söylemlerini daha inandırıcı buldukları görülmüştür.
- Halktaki genel algı; süreçle birlikte Kürt vatandaşlarımızın elde ettikleri kazanımların PKK'nın bugüne kadar verdiği mücadele neticesinde elde edildiği ve PKK olmamış olsaydı devletin bu kazanımları kendilerine sağlamayacağı yönündedir.
- Süreç boyunca sadece PKK ve HDP'nin muhatap alınması, halktaki bu algıyı güçlendirmiş ve örgütün bölge halkı nezdinde meşruiyetini artırıcı bir etki doğurmuştur. Heyetimizin gözlemlerine göre; bölgede PKK'ya sempatiyle bakanların sayısı artmakta ve HDP zemin kazanmakta iken Hükümet ve dolayısıyla AK Parti zemin kaybetmektedir.

- HDP ve HDP'ye yakın tarafların ifade ettiklerine göre çözüm sürecinin başarıya ulaşması için atılması gereken adımlar şunlardır;
 - Kürt kimliğinin anayasal güvence altına alınması,
 - Anadilde eğitim hakkının verilmesi,
 - Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi,
 - Abdullah ÖCALAN'ın serbest kalması ve tüm bunlarla birlikte
 - PKK'nın silah bırakmadan varlığını sürdürmesi
- Tüm bu taleplerin hakkaniyet bağlamında ele alınması, HDP'nin yanında bölgedeki diğer tarafları da içerecek şekilde ve kamuoyu önünde şeffaf bir şekilde tartışılarak, Türk, Kürt ve bölgedeki diğer etnik kökenlerden vatandaşlarımızın hakkaniyet bağlamında üzerinde uzlaşabilecekleri politikalara dönüştürülmesi gerekmektedir.
- Sürecin yol haritasının ve süreç sonunda varılacak noktanın tüm halkımız tarafından bilinerek sürecin şeffaf bir şekilde ilerlemesinin, kalıcı bir çözüm için büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Aksi takdirde Kürt sorunu çözülürken, bir yandan Türk sorunu ve/veya Arap sorunu oluşması muhtemeldir.
- Yapılan görüşmelerde; çözüm sürecinin başladığı Ocak 2013 tarihinden itibaren PKK'ya 10.000'den fazla katılım olduğu ve bu katılımın yarısından fazlasının üniversite öğrencilerinden olduğu ifade edilmiştir. Kürt vatandaşlarımızın Cumhuriyet tarihi boyunca en fazla kazanım elde ettikleri bu 2,5 yıllık süreç zarfında, PKK'ya bu kadar yüksek sayıda ve bilinçli katılım olmasının nedenleri sorgulanmalı, özellikle üniversite öğrencilerinin bu tercihlerinin nedenleri tespit edilerek bu tespitlere göre politikalar geliştirilmelidir.
- Programa katılan Kürt kökenli üniversite öğrencilerinin ve bölgede görüşülen kişilerin aktardıklarından; Kürt kökenli öğrencilerin Batı illerindeki ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarında çoğu kez dışlandıkları ve terörist muamelesi gördükleri; gördükleri bu muamelelerin de onları dağa çıkmaya müsait bir ruh haline soktuğu tespiti yapılmıştır. Bu tespitten yola çıkılarak, Türk ve Kürt vatandaşlarımız arasındaki bu fitnenin daha fazla büyümemesi için, başta eğitimcilerimiz olmak üzere tüm öğrencilerimizin konuyla ilgili bilinçlendirilmeleri gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

- PKK'nın bu süreç zarfında hem insan kaynağı yönünden hem de silah ve teçhizat yönünden daha da güçlendiği, yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. Ayrıca yukarıda değinildiği gibi PKK'nın bölge halkı nezdinde meşruiyetinin ve itibarının da arttığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle sürecin akamete uğraması durumunda eskisine göre çok daha şiddetli çatışmaların yaşanacağı, yapılan görüşmelerde ifade edilmiş ve heyetimizin kanaati de bu yönde oluşmuştur.
- Bölge halkından Arap bir işadamı ile yapılan görüşmede; PKK'nın bölgede mahkemeler kurduğu, bu mahkemelerin çok hızlı ve %90 oranında adil kararlar verdiği ve özellikle alacak verecek konularında, sürecin hızlı ve büyük ölçüde adil işlemesinden ötürü örgüte uzak kişilerin dahi bu mahkemelere müracaat ettikleri ifade edilmiştir.
- Daha önce de ifade edildiği üzere, heyetimizin Siirt'ten Şırnak'a hareketi söz konusu olduğunda, akşam saatlerinde emniyet ve jandarma güçlerinin Siirt-Şırnak yolunda heyetimize eskortluk edemeyeceği ve güvenliğini sağlayamayacağı, yolun güvenli olmadığı, yolculuğun ya ertesi sabah yapılması ya da farklı bir güzergah izlenmesi şeklinde telkinlerde bulunulmuştur. Bu da, özellikle hava karardıktan sonra devletin belirli alanlarda hakimiyetinin kaybolduğunu göstermektedir. Bu gibi durumlar, bölgede devlete yakın halk üzerinde olumsuz etkiler doğurmakta ve örgütün çok güçlendiği, örgüte karşı durduklarında devletin kendilerini koruyamayacağı yönünde algılar oluşturmaktadır.
- HDP'ye yakın kaynaklar, çözüm sürecinin başlangıcında devlet ile örgüt arasında; “devletin örgütün hakim olduğu kırsal alanlara müdahale etmeyeceği, buna karşılık olarak da örgütün eylem yapmayacağı üzerinde bir mutabakata varıldığını, Ağrı olaylarında ise devletin bu mutabakatı bozarak örgütün hakim olduğu bölgeye müdahale ettiğini ve bu nedenle de devletin süreci sabote ettiğini” iddia etmişlerdir. Örgütün bölgede ve özellikle kırsalda bu şekilde propaganda yapmasının ve korucuların hedef alınarak saldırıya uğramalarının, bugüne kadar devletin yanında yer almış ve devlete güvenen halk üzerinde olumsuz etki yapması kaçınılmazdır.

Sahipkiran

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
(SASAM)

- Bugüne kadar hep devletin tarafında yer almış bir aşiretin lideri ile yapılan görüşmede; PKK'nın halkın oy tercihleri üzerinde muhtemel fiili veya psikolojik baskılarının yanında, güvenlik güçlerinin tutumlarının da halkın gerçek iradesinin sandığa yansımaları önünde bir engel teşkil ettiği ifade edilmiştir. HDP'nin kırsalda şehir merkezlerine göre daha az oranda oy aldığını belirten aşiret lideri, bunun nedenini kırsalda halkın askerinin muamelesinden korkması olarak izah etmiştir. Görüşmeden, bugüne kadar hep devletin yanında yer almış bir aşiret liderinin (dolayısıyla aşiretin) dahi örgüte ve HDP'ye sempati beslemeye başladığı anlaşılmıştır. Son haftalarda bazı aşiretlerin HDP'ye katıldığına ilişkin haberler, bölgede örgüt lehine zemin kayması yaşandığını göstermektedir.
- Yaşanan zemin kaybının en büyük nedeninin, süreçte Kürt vatandaşlarımız adına sadece PKK ve HDP'nin muhatap alınması olduğu düşünülmektedir. Hem devlet aleyhine gelişen bu zemin kaybının önlenmesi ve hem de kalıcı bir çözüm için, bölge halkını temsil eden tüm partiler, STK'lar ve kanaat önderlerinin sürece dahil edilmesinin elzem olduğu düşünülmektedir. Sadece terör örgütünü ve onun yasal temsilcisini muhatap almak ve bölgedeki diğer sesleri yok saymak, her anlamda yapılabilecek en büyük hata olacaktır. En büyük kitleye hitap ediyor olsa da, pek çok yapıdan sadece birini muhatap almak, muhatap alınan yapıyı daha da güçlendirecek ve diğer yapılar üzerinde baskı kurarak mutlak hakimiyeti sağlamaya yönelik eylemlere girişmesini beraberinde getirecektir. 6-8 Ekim olaylarının da, HÜDA-PAR taraftarlarının sindirilmeye çalışıldığı bu minvalde bir eylem olduğu düşünülmektedir.
- Mezkur nedenlerle, sürecin bundan sonrasındaki safhasında; HDP'nin yanında HÜDA-PAR (partiyi temsil eden bağımsız adaylar milletvekili olarak seçilseler de seçilmeseler de), bağımsız sivil toplum kuruluşları, bugüne kadar yaşanan çatışmalarda devletin tarafında olmuş özellikle korucu aşiretlerinin temsilcileri, iş alemini temsilen bölge sanayi ve ticaret odalarınca belirlenecek temsilciler, süreçten etkilenmeleri nedeniyle bölgede yaşayan başta Araplar olmak üzere diğer etnik unsurların temsilcileri ve bölgenin önde gelen dini/manevi liderlerinden temsilciler de sürece dahil edilmeli ve süreç tek bir tarafın tekelinden çıkarılmalıdır. Zaten HDP ve ona yakın kaynaklar, sürekli olarak çoğulculuğa, demokrasiye ve insan haklarına vurgu yapmaktadırlar. Bu nedenle de sürecin bu şekilde bölgenin tüm seslerine kulak verilerek ve tüm tarafların hukuku gözetilerek ilerlemesinden rahatsız olmamaları gerektiği düşünülmektedir.

PROGRAM BOYUNCA GÖRÜŞME YAPILAN MAKAM VE KİŞİLER

DİYARBAKIR

- 1- Ticaret Odası Başkanı Sn.Ahmet SAYAR ile Ticaret Borsası Başkanı Sn.Ebubekir BAL
- 2- Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi (DİTAM) Başkanı Sn.Mehmet KAYA ve aralarında eski DEP Millet Vekili Sn.Sedat YURTTAŞ'ın da bulunduğu DİTAM Yönetim Kurulu Üyeleri
- 3- Diyarbakır Sanayici ve İşadamları Derneği Başkan Yardımcısı Sn.Osman AKYIL
- 4- Mahalli İdareler Derneği Diyarbakır Şube Başkanı Sn.Ahmet Mikdat GÜNEŞ
- 5- Güneydoğu Genç İşadamları Derneği (GÜNGİAD) Başkanı Sn.Hakan AKBAL
- 6- AK Parti Diyarbakır İl Başkanı Sn.Muhammed AKAR
- 7- Diyarbakır Vali Yardımcısı Sn.Ahmet DALKIRAN
- 8- HDP Diyarbakır Milletvekili Sn.Nursel AYDOĞAN
- 9- HÜDA-PAR Genel Başkanı (Diyarbakır Bağımsız Milletvekili Adayı) Sn.Zekeriya YAPCIOĞLU
- 10- Demokratik Toplum Kongresi Divan Üyeleri Sn.Seydi FIRAT ve Sn.Musa FARİSOĞULLARI

BATMAN

- 1- AK Parti Batman Milletvekili Sn.Ziver ÖZDEMİR
- 2- Batman Valisi Sn.Azmi ÇELİK
- 3- Batman Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Sn.Sedat GÜNEŞ, Yönetim Kurulu Üyeleri Sn.Ahmet AŞSIZ, Sn.Fahrettin EKMEZ ve Genel Sekreter Sn.Şeyhmuz İŞÇİ
- 4- Batman Barosu Başkanı Sn.Ahmet SEVİM
- 5- Batman İl Kültür ve Turizm Müdürü Sn.İhsan ARSLANLI

ŞİİRT

- 1- Siirt Valisi Sn.Mustafa TUTULMAZ
- 2- Siirt Vali Yardımcısı Sn.Bahadır YÖRÜK
- 3- Tillo'nun önde gelen din âlimlerinden Şeyh Bedrettin Efendi,
- 4- Siirt Barosu Genel Sekreteri Sn.Deniz DOĞAN ve Baro Saymanı Sn.Mahmut ERTEK

ŞIRNAK

- 1- DBP Şırnak İl Eşbaşkanı Sn.Salih GÜLENÇ, HDP İl Eşbaşkanı Sn.Sekvan KILINÇ, HDP Şırnak Milletvekili Adayı Sn.Leyla BİRLİK, Sn.Sekvan AYTUĞ, Şırnak Eski Belediye Başkanı Sn.Ramazan UYSAL,
- 2 - Cizre Barosu Başkanı Sn.Nuşirevan ELÇİ ve MAZLUM-DER Şırnak Şubesi Başkanı Sn.Abdullah EKİNCİ

Sahipkiran

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
(SASAM)

MARDİN

- 1- Midyat Kaymakamı Sn.Oğuzhan BİNGÖL,
- 2- Süryani Cemaati Lideri Sn.Anton Nuay ve Mor Barsamo Kilisesi Din Görevlisi Sn.Ayhan GÜRKAN,
- 3- Kızıltepe ve civarında yerleşik KİKAN Aşireti liderlerinden Sn.Vedat TİMURAOAĞOLU ile Sn.Mehmet TİMURAĞAOĞLU (AK Parti Mardin Millet Vekili Aday Adayı)
- 4- Dicle Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sn.Tabip GÜLBAY

ŞANLIURFA

- 1- Tüm Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜMSİAD) Şanlıurfa Şubesi Başkanı Sn.Mehmet Sadık SADE,
- 2- Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları Sn.İbrahim ULUDAĞ, Sn.Halil AKKAYA ve Yönetim Kurulu Üyesi Sn.Murat İMAMOĞLU
- 3- Merkeze bağlı Mağaracık Köyü'nde Düğeri Aşireti Lideri Sn.Nihat YILDIRIM,
- 4- MHP Şanlıurfa İl Başkanı Sn.Mahmut GÜNEŞ